

«Гілея: науковий вісник» Випуск 116. С.339-341. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_116%281%29_85.

8. Саух П.Ю. Сучасна освіти. Портрет без прикрас: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 382 с.

9. Сіденко В.Р. Нові глобальні виклики та їх вплив на формування суспільних цінностей. URL: file:///C:/Users/VIP/Downloads/Usoc_2014_1_3.pdf

УДК 373.07+373.013.3-027.31(075.9)

Ю. І. Завалевський

доктор педагогічних наук, професор, в.о. директора Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ, Україна, zui@iitzo.gov.ua

О. Я. Мариновська

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та освітніх інновацій, Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти м. Івано-Франківськ, Україна, om.ippo@gmail.com

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРИНЦИПИ МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АВТОРСЬКОЇ ШКОЛИ

Поняття «авторська школа» тлумачиться нами як заклад загальної середньої освіти з високим рівнем розвитку інноваційного потенціалу як необхідної передумови і результату саморозвитку його конкурентоспроможності засобами експериментально перевіреної оригінальної авторської концепції моделювання педагогічної системи, технологізованої за суттю, що забезпечує стабільні позитивні результати діяльності.

До експерименту всеукраїнського рівня «Теоретико-методологічні засади моделювання розвитку авторських шкіл» (Наказ Міністерства освіти і науки України № 97 від 19.01.2017 р.) долучено заклади освіти, що вирізняються високим рівнем розвитку інноваційного потенціалу, на базі яких експериментально апробовано / апробуються оригінальні концепції, моделі, технології тощо відповідно до заявлених тем дослідження.

Таблиця 1

Закономірності та принципи моделювання розвитку авторських шкіл

<i>Закономірності моделювання розвитку авторських шкіл</i>		<i>Науково-педагогічні принципи</i>	
Ефективність моделювання розвитку авторської школи		Загальні педагогічні принципи	Специфічні принципи
1. Прямо пропорційна саморозвитку інноваційного потенціалу закладу освіти. «Саморозвиток інноваційного потенціалу»	2. Обернено пропорційна силам опору зовнішнього й внутрішнього характеру, що супроводжують зміни. «Сили опору змінам»		
«Можливість» Можливість реалізації власної концептуальної ідеї авторською школою		Гуманізації Демократизації	Особистісної орієнтації Добровільності Морально відповідального вибору
1.2. Обумовлена рівнем усвідомлення необхідності системних змін, що їх потребує суспільство і держава в нових соціокультурних умовах ринкової економіки	2.1. Обумовлює потребу безперервного саморозвитку інноваційного потенціалу суб'єктів діяльності з урахуванням рівня розвитку освіти, науки й технологій		
«Спроможність» Спроможність реалізації власної концептуальної ідеї авторською школою		Цілісності та системності Інтеграції науки і практики Інноваційності	Синергетичної взаємодії Партнерства
1.2. Обумовлена рівнем обґрунтованості концепції авторської школи, що розкриває спосіб розуміння змін суб'єктами діяльності	2.2. Обумовлює необхідність методологічної рефлексії наукової новизни задля самовдосконалення інноваційного продукту		

Продовження Таблиці 1

«Здатність» Здатність реалізації власної концептуальної ідеї авторською школою			
1.3. Обумовлена рівнем технологізації процесу реалізації концепції авторської школи, що розкриває шляхи здійснення змін на практиці	2.3. Обумовлює потребу збільшення інтелектуальних, матеріальних, часових та ін. витрат задля творчої самореалізації суб'єктів діяльності	Наступності й неперервності Розвитку	Варіативності Технологізації Персоналізації

Закономірності моделювання розвитку авторської школи розглядають як об'єктивно існуючий, стійкий і необхідний взаємозв'язок цього процесу з його зовнішніми та внутрішніми чинниками; *принципи* як регулятори діяльності відображають закономірності процесу моделювання розвитку авторських шкіл, виступають ланкою, що поєднує закономірність і діяльність. Вони спроектовані (табл. 1) на розв'язання загальної та системи часткових суперечностей, що окреслюють проблемне поле дослідження авторської школи як вищої форми саморозвиваючої практики.

Визначено **дві групи закономірностей** – загальні та часткові.

Перша група загальних закономірностей розроблена за принципом бінарної опозиції, що характеризується прямо пропорційною та обернено пропорційною залежностями. Їх стильові ознаки – саморозвиток інноваційного потенціалу закладу освіти та сили опору змінам.

З одного боку, вони розкривають причинно-наслідкові зв'язки процесу моделювання розвитку авторських шкіл, що обумовлюють позитивну тенденцію змін, бо корелюють з інноваційним потенціалом закладу освіти, що саморозвивається, а іншого – тенденцію усунення ймовірних ризиків опору змінам, що супроводжують будь-який інноваційний процес, зокрема, моделювання розвитку авторської школи, окреслюють шляхи

подолання об'єктивно існуючих загроз як зовнішньо, так і внутрішнього характеру.

Друга група часткових закономірностей конкретизує зміст першої за рівнями – детермінальний, атрибутивний, продуктивний. Їх стильові ознаки – можливість, спроможність, здатність реалізації власної концептуальної ідеї авторською школою. Коротко схарактеризуємо часткові закономірності, що впливають із розуміння загальних та взаємоузгоджені з ними.

Закономірності детермінального рівня розкривають причинно-наслідкові зв'язки процесу моделювання розвитку авторської школи із *зовнішніми чинниками*, що безпосередньо впливають на нього (вимоги суспільства і держави, нові соціокультурні умови, ринкова економіка; темпи розвитку освіти, науки й технологій та ін.). Вони зумовлені рівнем усвідомлення необхідності системних змін, що обґрунтовує потребу безперервного саморозвитку інноваційного потенціалу суб'єктів діяльності. *Стильова ознака – можливість*, що вказує на активність й цілеспрямованість суб'єктів освітнього процесу, які формують інноваційне середовище власної діяльності і водночас використовують його можливості.

Визначено науково-педагогічні принципи, що пов'язують цю закономірність і діяльність.

Загальні педагогічні принципи:

гуманізації, що передбачає формування суб'єкт-суб'єктних стосунків, утвердження людини як найвищої соціальної цінності шляхом гуманізації та гуманітаризації освітнього процесу авторської школи як відкритої соціо-педагогічної системи;

демократизації – дотримання демократичних прав і свобод, узгодження процесів управління і самоуправління в авторській школі задля створення умов для розвитку та самореалізації особистості в конкурентно зорієнтованому середовищі ринкової економіки.

Специфічні принципи:

особистісної орієнтації – визнання самоцінності особистості, врахування ціннісно-смыслових орієнтацій суб'єктів моделювання розвитку авторської школи;

добровільності – залучення педагогів до розроблення та втілення авторської концепції розвитку без примусу, що

характеризує високий рівень корпоративної культури авторської школи;

морально відповідального вибору – розширення можливостей свободи вибору способів втілення концепції розвитку авторської школи.

Закономірності атрибутивного рівня розкривають причинно-наслідкові зв'язки процесу моделювання розвитку авторської школи із *внутрішніми чинниками*, що безпосередньо впливають на нього (розуміння змін суб'єктами діяльності; самовдосконалення інноваційного продукту та ін.). Вони зумовлені рівнем розробленості концепції розвитку авторської школи, що обґрунтовує потребу методологічної рефлексії новизни інноваційного продукту. *Стильова ознака* – *спроможність*, що визначає процесуальну складову діяльності авторської школи (*цілеспрямовану підготовку суб'єктів до моделювання змін*), а з іншого – результативну (*розвиток інноваційного потенціалу*).

Загальні педагогічні принципи:

цілісності та системності, що передбачає наявність спільно визначених цілей як системотвірних; розуміння суб'єктами діяльності системних взаємозв'язків між компонентами цілісної педагогічної системи задля досягнення стабільних позитивних результатів роботи авторської школи;

інтеграції науки і практики – процес практизації наукових досліджень, що сприяє як трансформації наукових розробок у практику, так і розробленню власного інноваційного продукту; налагодження співпраці з ученими-дослідниками;

інноваційності – сформованість інноваційного мислення суб'єктів моделювання розвитку авторської школи задля здійснення різних видів інноваційної діяльності, дослідно-експериментальної та ін., що забезпечують розроблення, апробацію та застосування освітніх інновацій, зокрема, авторських.

Специфічні принципи:

синергетичної взаємодії – узгодження дій суб'єктів освітнього процесу авторської школи на засадах нової філософії освіти, інтеграції традицій та новаторства задля втілення авторської концепції і відповідної технології її реалізації як стратегічного ресурсу розвитку / саморозвитку інноваційного потенціалу закладу освіти;

партнерства – взаємодія педагогів, учнів, їх батьків, співпраця закладу освіти з громадськими організаціями, інститутами ринку праці тощо, що забезпечує можливість вільно позиціонувати власні інтереси, максимально узгоджувати та враховувати їх задля досягнення спільно визначених цілей розвитку авторської школи.

Закономірності продуктивного рівня виконують *інтегральну функцію щодо зовнішніх та внутрішніх чинників*, що впливають на ефективність процесу моделювання розвитку авторської школи (способи втілення змін; творча самореалізація суб'єктів діяльності тощо). Вони обумовлені рівнем технологізації інноваційного продукту, що обґрунтовує потребу збільшення інтелектуальних, матеріальних, часових та ін. витрат на його розроблення та реалізацію. *Стильова ознака – здатність*, що вказує на процесуальну складову діяльності авторської школи (*цілеспрямовану активність* втілення змін), а з іншого – результативну (*реалізацію* інноваційного потенціалу).

Загальні педагогічні принципи:

наступності й неперервності, що передбачає наскрізну реалізацію авторської концепції відповідно до визначеного напрямку модернізації; послідовність і поетапність взаємопов'язаних дій моделювання процесу становлення та розвитку авторської школи;

розвитку – цілеспрямованість і керованість змін педагогічної системи засобами впровадження авторських інновацій, що забезпечують якісно новий рівень освітньої діяльності, поліпшують результати роботи авторської школи.

Специфічні принципи:

варіативності – врахування регіональних особливостей та індивідуального рівня професійно-педагогічної майстерності розробників модифікаційного варіанту авторської концепції розвитку на основі загальної задля розширення простору можливостей творчої самореалізації суб'єктів освітньої діяльності в авторській школі;

технологізації – послідовність етапів конструювання авторської інновації, що забезпечує інструментальність інноваційного продукту, сприяє поширенню досвіду роботи авторської школи у масовій практиці;

персоналізації – розроблення модифікаційного варіанту авторської інновації з урахуванням конкретних педагогічних умов іншими закладами освіти, що впроваджують її, сприяє розвитку конкурентоспроможності авторської школи.

Використана література

1. Авторська школа в Україні : наук.-метод. посіб. Авт.-упоряд. : І. Н. Євтушенко, Ю. І. Завалевський, С. В. Кириленко, О. І. Киян, О. Я. Мариновська / за наук. ред. Ю. І. Завалевського. К. Чернівці : Букрек, 2017. 416 с.

2. Завалевський Ю., Мариновська О. Сутність, особливості моделювання змін в авторській школі. *Рідна школа*. 2017. № 9-10. С. 79-85.

УДК 378.01:37.01:001

Н.Л. Клясен

кандидат педагогічних наук, завідувач сектору проектування моделей підготовки педагогічних кадрів ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, виконавчий директор ТОВ «Академія інноваційного розвитку освіти», *kliasenn2014@gmail.com*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІДЕЙ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТОВ «АКАДЕМІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ»

Модернізація освітньої системи в Україні, її докорінне реформування зумовлюють необхідність відтворення та розвиток інтелектуального, духовного потенціалу народу, виходу вітчизняної науки, техніки та культури на світовий рівень. Тому надзвичайно гостро ставиться таке важливе і невідкладне завдання, як виховання нового покоління, здатного креативно мислити, творити, жити.

На сучасному етапі модернізації освіти віддається перевага оновленню освітнього процесу, який має бути соціальним і особистісним одночасно. Тому особлива увага приділяється переосмисленню організації та змісту освітнього процесу на засадах інноваційного розвитку. Однією з недефективних умов